

7. a

Dragi učenci, še vedno sodelujemo na daljavo. Hvala vsem, ki ste se oglasili, in spodbuda ostalim, da to še storite. Tako lažje spremljate svoje delo. Vsak dan postajamo večji strokovnjaki za delo z računalnikom (ne za igrice), kajne? Za zeleno tako kot prejšnji teden tudi ta velja, da si zapisano prepisate v zvezek. Vrstni red (prej umetnostno ali neumetnostno) si lahko izberete sami. Vam je delo prejšnjega tedna šlo? Kaj posebnega? Vprašanja? – Veste, kako lahko pridete do odgovora! Kako bi ocenili svoje znanje pri prejšnjem poglavju? Odlično? Dobro? Komaj zadovoljivo? Kaj ste sklenili v zvezi s tem?

NAVODILA ZA DELO

- V berilu si poiščite zgodbo Prežihovega Voranca Potolčeni kramoh. Tako ime avtorja kot naslov besedila sta nekam nenavadna, a vam bo po branju več jasnega.

V zvezek na umetnostno stran napišite:

PREŽIHOV VORANC (LOVRO KUCHAR): POTOLČENI KRAMOH

glej berilo str. 93

Za razvedrilo si preberite še anekdoto o avtorju, zapisano na strani 96.

Nato rešite učni list, ki je priložen navodilom na koncu. Če ga ne morete skopirati in prilepiti, naj bodo vaši odgovori taki, da bodo razumljivi. (Ne le da/ne, vedno, še kar ...) Učnemu listu je dodanih še nekaj nalog z naslovom Preveri svoje znanje. Če želite utrditi svoje znanje in ugotoviti, koliko veste, se jih lahko lotite; če pa ste bolj »lene sorte«, pa ta del lahko izpustite.

- Nato smo spet pri delovnem zvezku. Prišli smo do strani 50. Preden se lotimo dela v delovnem zvezku, je nekatere stvari potrebno zapisati v zvezek; seveda na neumetnostno stran.

STAVEK

glej DZ str. 50–53

Poved začnemo z veliko začetnico in končamo s končnim ločilom; je najkrajša enota sporočila.

Stavek so besede, zbrane okoli osebne glagolske oblike.

(Letos smo spoznavali samostalnike, zaimke, glagole, predloge, veznike, lani prislove in pridevnike. To so besede, ki jih zaradi nekih enakih lastnosti združujemo v sklope, ki jih poimenujemo besedne vrste. Kot bi npr. pospravljali legokocke – skupaj rdeče, skupaj bele, skupaj modre, skupaj okna, skupaj pajacke, skupaj rumene ... Toda če želimo iz legokock sestaviti npr. avto, hišo, letalo ..., moramo vzeti nekaj takih in nekaj drugačnih kock. Če pa želimo sestaviti stavek, moramo vzeti nekaj zgoraj naštetih besed, da iz njih sestavimo stavek.)

Če vzamemo npr. misliti (glagol) prijateljica (samostalnik) Jana (samostalnik) moj (zaimek) dober (pridevnik) na (predlog) šola (samostalnik) – sem vam kaj povedala?

misliti prijateljica Jana moj dober na šola

Če pa besede sestavim v stavek, dobim:

Moja dobra prijateljica Jana misli na šolo.

Če sestavljajo stavek besede, zbrane okoli osebne glagolske oblike, je najpomembnejši glagol. Toliko, kot je v povedi glagolov, toliko je stavkov.

Sedaj pa pogledjmo razlago v delovnem zvezku.

Preberite si besedilo na strani 50. Ustno rešite 1., 2. in 3. nalogo (podobna, kot smo naredili primer v zvezek). Preberite si še Zapomnim.si ter rešite 4.–8. nalogo. Na koncu osme imaš narisano, kako poimenujemo dele stavka, ki jih imenujemo stavčni členi.

Rešitve

1. naloga *Da, bi se odzval/-a, saj mislim, da takega povabila ne smeš zavrni.*//*Ne, ne bi se odzval/-a, saj tako sladkega čaja ne bi mogel/-la popiti.*

2. naloga *Besedilo je sestavljeno iz 10 povedi, saj je deset končnih ločil – pik (in desetkrat se poved začne z veliko začetnico).*

3. naloga a) *Pri Tuaregih čaj vsebuje veliko sladkorja./Čaj pri Tuaregih vsebuje veliko sladkorja. Tuaregi čaj kuhajo na poti in doma./Tuaregi kuhajo čaj doma in na poti. Čaj simbolizira ljubezen in smrt./Čaj simbolizira smrt in ljubezen.*

b) *V vsaki povedi je le en dogodek.*

c) *Glagol, ki izraža, kaj kdo dela oz. kaj se dogaja.*

4. naloga *Glagoli: pojejo// (ne) zavrremo// (ne) spijemo V stavku so trije glagoli, torej imamo tri stavke.*

5. naloga a) *pojejo, pripravljajo, ponujajo*

b)

Vprašalnica	Podatek	Primeri
Kako?	(o) načinu	v treh delih
Kje?	(o) kraju	na poteh
Kdo?	(o) osebi, ki kaj dela/vršilcu	Tuaregi/moški
Kaj?	(o) predmetu dejanja	zeleni čaj/Čaj
Kdaj?	(o) času	po vsakem obroku

6. naloga

Tuaregi hitro pitje čaja razumejo kot žalitev.

Kaj (Tuaregi) delajo?	Kdo razume?	Kaj razumejo?	Kako razumejo?
razumejo	Tuaregi	hitro pitje čaja	kot žalitev

Čaju dodajajo veliko količino sladkorja.

Kaj delajo?	Kaj dodajajo?	Čemu dodajajo?
dodajajo	veliko količino sladkorja	čaju

V majhen kozarček dajo tudi do 10 žličk sladkorja.

Kaj naredijo?	Kaj dajo (v kozarček)?	Kam dajo?
dajo	tudi do 10 žličk sladkorja	v majhen kozarček

7. naloga *Pojasnilo: Prva poved ima 4 podatke, druga in tretja pa po 3 podatke.*

8. naloga *V prvem stavku so 4 stavčni členi, v drugem 3, v tretjem stavku 3 stavčni členi. Upam, da si prebral(a) tudi Zapomnim.si.*

Kako vam je šlo? V zvezek napišite, ali ste se v nalogah v DZ znašli, ste imeli kaj težav (kaj vam je delalo težave), kako uspešni ste bili.

Tako. Za ta teden smo gotovi! Sedaj pa vam predpisujem počitek in branje za sprostitev. Knjiga naj bo vaša najboljša prijateljica! Lepo vas pozdravljam.

Vaša gospa Mojca.

Učni list: PREŽIHOV VORANC: POTOLČENI KRAMOH

1. V besedilu se pojavi precej manj znanih besed. Nekatere od njih poveži z njihovim pomenom.

šega	otrok brez staršev
hodna obleka	otrok, ki so ga dali v rejo
navzlic	stara navada
jelša	zelo jezen
mahedrati	platnena obleka
rejenec	drevo ali grm z nazobčanim jajčastimi ali srčastimi listi in krogličastimi plodovi
sirota	navkljub
srdit	viseti in se valujoče gibati
piške in jastrebi	Igra kavbojci in Indijanci; partizani in Nemci

Če si našel(la) še kakšno besedo, ki je ne razumeš, si jo zapiši in kasneje, ko boste skupaj obravnavali odgovore, povprašaj učiteljico, kaj pomeni. Lahko pa pomen razjasniš sam – na spletu vtipkaš besedo Fran (inštitut Frana Ramovša). Na njihovi strani vtipkaj neznano besedo in preberi, kaj pomeni.

2. Kakšne priimke/vzdevke so si dajali ljudje v Vorančevem rojstnem kraju? Poznaš ti koga, ki ga kličete po vzdevku? Tudi avtor te črtice, Lovro Kuhar, je svoje knjige izdajal pod psevdonimom Prežihov Voranc.

3. Koga so v avtorjevi mladosti klicali Potolčeni kramoh? Kako je Cencilj doživljal svoj vzdevek? Kot duhovitega ali žaljivega?

4. Deček se je maščeval vsem, ki so ga tako klicali. Zakaj se ni Lovru?

5. Opiši Cencilja ga v nekaj povedih – tako glede na zunanost kot značaj. Zakaj ga avtor imenuje "bela kepa"?

6. Potolčenega kramoha je Lovrovo norčevanje med igro zelo prizadelo. Kaj je naredil? Je avtorju po tvojem mnenju z besedami uspelo prikazati dečkovo bolečino?

7. Je Lovro takoj ugotovil, kaj je narobe? Kaj je potem storil? Kako je poklical nesrečnega fanta? Kaj mu je obljubil? Kaj je bilo pri tem čutiti iz njegovega glasu?

8. Mu je Cencelj takoj verjel?

9. Kako je Lovro kasneje dokazal, da se je držal tega dogovora?

10. Kdo so v prebranem delu glavne osebe?

11. Kdo nam pripoveduje zgodbo? V kateri glagolski osebi je napisana?

12. Kje in kdaj se zgodba dogaja?

13. Razdeli besedilo na posamezne dogajalne enote: zasnovno, zaplet, vrh, razplet in razsnovno zgodbe. Vsako ponazori s povedjo ali dvema.

14. Zgodba, ki si jo prebral(a), je črtica. Kaj so njene značilnosti? Podčrtaj ustrezne odgovore.

Je dolga/kratka. (Tudi če narišeš črtico, ta ni niti debela niti dolga.)

Nastopajočih oseb je veliko/malo.

Opisuje en osrednji dogodek./Opisuje več dogodkov.

Pisatelj je pomembno/ni pomembno opisovanje razpoloženj, čustev, misli občutkov.

PREIZKUSI SVOJE ZNANJE (Če želiš.)

1. Katera tematika je v ospredju odlomka?

a) socialna b) vojna c) ljubezenska

2. Kaj pomeni bela barva v odlomku?

a) nedolžnost b) svežino c) drugačnost d) revščino

3. Iz besedila izpiši en primer (v pomoč ti je lahko priročnik):

a) poosebitve _____

b) primere (išči primerjavo, v kateri avtor primerja dve besedi/
besedni zvezi s kot/kakor) _____

c) okrasnega pridevka _____

4. Kakšen je bil odnos dečkov do Potoččenega kramoha?

a) Fant se jim je smilil.

b) Posmehovali so se mu.

b) Radi so mu pomagali.

d) Zagovarjali so ga pri rejnikih.

5. Kdo je rejnec?

a) Človek, ki nekoga redi.

b) Otrok, ki je v reji pri tujih ljudeh.

c) Otrok, ki se je preveč zredil.

d) Učenec, ki briše tablo.

6. Včasih so vzdevki, ki jih otroci dajejo drug drugemu, lahko tudi duhoviti. Kakšen vzdevek bi najbolj pristajal tvoji učiteljici slovenščine in ne bi bil žaljiv?

7. Kdo je bil Prežihov Voranc? Preberi si v berilu/strokovni literaturi/na spletu. Zapiši si bistvene podatke.

8. Odgovori z DA ali NE.

Prežihov Voranc se je rodil v Kotljah na Koroškem.

DA NE

Študiral je za duhovnika.

DA NE

Po I. svetovni vojni se je priključil komunistični partiji.

DA NE

II. svetovno vojno je prebil doma.

DA NE

Njegovo pravo ime je Lovro Kuhar.

DA NE

Rodil se je leta 1900, umrl pa leta 1949.

DA Ne

9. Med napisanimi književnimi deli izberi tiste, ki jih je napisal Prežihov Voranc.

Samorastniki

Pet Pepelk

Martin Krpan

Doberdob

Hotel sem prijeli sonce

Solzice

Mogoče poznaš avtorje ostalih del? Si znaš poiskati odgovore? Če misliš, da ti je uspelo, mi pošlji rešitve! Vesela jih bom.